

Hadislerde Bayram Kutlamaları

Ahmet KURUCAN

H z. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) Medine'ye hicret ettiğinde, Medinelilerin cahiliyeden kalma âdetleri üzere iki günü bayram olarak kutladıklarını gördü. Bunun üzerine "Allah sizin için o iki günü daha hayırlı iki günle, Kurban ve Ramazan bayramlarıyla değiştirmiştir." buyurdu.

Allah Resûlü "Arefe günü, kurban günü ve teşrik günleri biz Müslümanların bayramıdır. Bu günler yeme ve içme günleridir." buyurmuştur. Bu sebeple Ramazan Bayramının ilk günü, Kurban Bayramının da dört günü oruç tutmak Hanefîlere göre tahrimen mekruh, Şafîî ve Hanbelîlere göre haram kabul edilmiştir. Mâlikîler ise Kurban Bayramının dördüncü günü oruç tutmanın mekruh, diğer günler haram olduğu görüşünü savunmuşlardır.

Müslümanlar bayrama, bayram namazını kılmakla girerler. Bu hususta Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), "Bu-

günümüzde yapacağımız ilk şey namaz kılmaktır." buyurmuştur. Namaz kılmakla başlanan bu bayram günlerinin, gecelerinin Allah ile irtibat adına ihya edilmesi ise ayrı bir önem taşımaktadır. Allah Resûlü, "Kim sevabını Allah'tan ümit ederek Ramazan ve Kurban bayramının gecelerini ibadetle ihya ederse, kalplerin öldüğü gün onun kalbi ölmeyecektir." buyurmuştur. "Kalplerin öldüğü gün" hakkında hadis şârihleri farklı görüşler beyan etmişlerdir. Bazıları, "Günah işlemekle kalpler ölür, gecelerini ihya edenlerin ise kalbi ölmez demişler.", bazıları da bu kişilerin akıbetlerinin iyi olup, imanla ahirete gideceklerini söylemişlerdi.

Bayram günlerinde İslâmî çerçeve içinde kalmak şartıyla eğlenilmesi, bazı oyunlar oynanması caizdir. Bu konuda şu hadis-i şerifler bize ışık tutmaktadır. Hz. Âişe validemiz anlatıyor; "Bir bayram gününde iki küçük kız çocuğu Buas Harbinde Ensar'ın birbirlerine söyledikleri şarkıları söylüyorlardı. Bu kız çocukları şarkıcı değillerdi. Hz. Ebû Bekir yanıma girdi ve 'Şu bayram gününde, Allah Resûlü'nün evinde (bu) şeytanın mizmarı da neyin nesi?' dedi. Bunun üzerine Efendimiz (*sallallahu aleyhi ve sellem*) 'Bırak onları, her milletin bir bayramı vardır, bu da bizim bayramımızdır.' buyurdu."

Yine bir başka bayram gününde cereyan eden olayı Hz. Aişe validemiz şöyle anlatıyor: "Bir bayram günü Habeshliler mescidde (kılıçkalkan oyunu oynuyorlardı). Bana 'Bakmak istiyor musun?' dedi. 'Evet' deyince, benim onları görmem için bana yardımcı oldu. Ben bakmaktan vazgeçinceye kadar, ayakta durdu."

Ayrıca Hz. Peygamber (*sallallahu aleyhi ve sellem*) bayramlarda huzursuzluk çıkma endişesi ile kılıç ve benzeri silahların taşınmasını yasaklamıştır. Bu konuda İbn-i Abbas'dan gelen rivayet şöyledir: "Peygamber (*sallallahu aleyhi ve sellem*) düşman karşısında olmadıkları müddetçe İslâm ülkelerinde silâh taşımayı yasaklar."

Bu rivayetlerin ötesinde Hz. Peygamber zamanında bayram kutlamaları ile ilgili daha fazla kaynaklarımızda bilgi bulunmamaktadır. Daha sonraki dönemlerde İslâmî esaslara ters olmamak kaydıyla, her yöre kendi örf, âdet ve geleneklerini de dikkate alarak, kutlama törenleri, bayram şenlikleri düzenlemişlerdir. Bu uygulamalar nesilden nesle ilaveler ve eksiltmelerle günümüze kadar gelmiştir.